

IZBIRA MAŠNEGA OBRAZCA

Sv. Cerkev, varuhinja in razlagalka božje besede, želi svojo službo opravljati vedno boljše. »Da bi vernikom bolj bogato pripravljena miza božje besede«, določa liturgična konstitucija v členu 51, »naj se bolj na široko odpre zakladi svetoga pisma tako, da bodo v določenem številu let ljudem prebrani odličnejši deli svetoga pisma«. Ozadje tega člena je večkrat javno izražena želja, naj se z bodočo reformo preuredijo nedeljski odlomki sv. pisma pri maši tako, da se ne bodo ponavljali vsako nedeljo isti; toliko drugih, prav tako lepih odlomkov, pa ljudem ostane skritih in neznanih.

Prav je, če se duhovniki ob tej želji Cerkve še pred reformo vprašamo, kako smo doslej ob dnevnih, ko je izbira mašnega obrazca prepuščena duhovniku, postregli ljudem z boljšo izbiro odlomkov svetega pisma. Letošnji direktorij (str. 84) pove, da je v letu 1964. liturgičnih dni 4. razreda (ferij in Marijinih sobot) kar sedemdeset, tolikokrat imamo torej prosto izbiro mašnega obrazca.

Kot nagib za izbiro maše po želji (votivne maše) določa cerkvena oblast v številu 388 novih rubrik (Direktorij, str. XXI) »pameten vzrok, to je: potreba, korist ali pobožnost duhovnika ali vernikov«. Ze samo želja, da bi ljudje slišali tudi manj znan odlomek božje besede, je zadosten vzrok za to izbiro. Kot votivno mašo smemo vzeti ne samo tiste obrazce, ki se tako imenujejo v misalu, ampak tudi večino prazniških in svetniških maš (posebno tiste, ki to leto odpadejo zaradi nedelje, postnega časa in podobnih vzrokov).

Razen votivnih maš smemo izbrati tudi prazniško mašo po želji v čast tistim svetnikom ali skrivnostim, ki so naštetih v martirologiju tistega dne. (Svetniki, katere celotna Cerkev ne praznuje, pa so ljudem znani iz koledarjev, so povečini vsi v martirologiju). Za te maše daje navodilo direktorij na str. XIII/2.

Manj je možnosti za izbiro med različnimi godovi tretjega razreda, ki bi jih praznovali istega dne in bi zato imeli pravico maševati to ali ono mašo (Direktorij, str. XIII/1).

Omenim naj še novo določbo, po kateri sme mašnik prosto izbirati tudi med tistimi mašami, ki so v misalu zadaj v skupini maš dovoljenih posameznim krajem (missae pro aliquibus locis). Smemo jih vzeti kot prazniške ali kot votivne maše (Direktorij, str. 22). Med temi mašami je v novi izdaji misale (1962) veliko lepih mašnih obrazcev (doslej znanih le v nekaterih škofijah ali redovih) tudi za take svetnike, ki imajo svoj mašni obrazec med svetniškimi godovi, pa so tam berila vzeta po večini iz skupnih svetniških maš. Taki svetniki so: sv. Ambrož, Francišek Saleški, Benedikt, Anton Padovanski, Vincencij Pavelski, Lavrencij iz Brindisija, Janez Vianney, Bernard, Avgustin, Terezija Velika, Karel Boromejski, Janez od Križa. Skoraj vse mašne obrazce v tej skupini je mogoče vzeti tudi kot votivne maše. Slovenski prevod misala iz leta 1961. žal, te skupine maš nima prevedenih in bodo morale škofijske liturgične komisije oskrbeti uradni prevod v bodočem velikem lekcionarju.

To izbiranje utegne biti za koga igračkanje (kar seveda lahko postane), če nas pri tem ne vodi v začetku omenjena »žeja« po večjem stilku z božjo besedo, katero žal tudi duhovniki često slabo poznamo. Cerkvi bomo hvaležni, da nam pušča tudi pri izboranju mašnega obrazca svobodo in zato tega »talenta« ne bomo zakopali kot leni služabnik v Jezusovi priliki.

Marijan SMOLIK

PODRUŽNICE BREZ KORISTI

Slovenija slovi daleč po svetu, ker je tako bogato posejana z majhnimi, ljubkimi, belimi cerkvicami. Povečini so pozidane na najlepših krajih naše domovine. Mimo te idile so podružnice za župnika često hud problem vzdrževanja, zlasti v materialnem pogledu. Marsikatera od njih ne bi nikoli stala, če bi v času zidave nanje gledali z današnjimi očmi. Po drugi strani pa bi bili verniki prikrajšani za številne duhovne dobrote, katere so prejemale prav pri podružnih cerkvah ob cerkvenih shodih, praznovanjih, procesijah itd.

Pri zidavi nove cerkve je danes odločilen pogoj, »da nova cerkev ne bo povzročala že obstoječim škode« (kan. 1162 § 3). Kanon tudi pove, da je mišljena tista škoda, katere »ne bi otehtala večja duhovna korist vernikov«. Precej površno bi presojali to določilo, če bi mislili samo na večjo duhovno korist vernikov, ko pa kanon čisto jasno govori o »večji koristi duhovnih vernikov«. Mišljeni so duhovni verniki, ki po božjem razsvetljenju »presojajo vse, a njih same ne presoja nihče« (1 Kor 2, 15). Tako kanon sam nakazuje sodbo o koristi podružnih cerkva.

Kdaj podružna cerkev nima več pomena za župnijo? Cerkveno pravo navaja dva pogoja: 1. če se kaka cerkev nikakor ne more več uporabljati za božjo službo; 2. če ni nobenega vira, da bi se cerkev mogla popraviti (prim. kan. 1187). Prvi pogoj se bo le redko uresničil, o drugem pa sploh ne govorimo.

Res je, da imajo nekatere župnije pretirano visoko število nenačrtno posejanih podružnih cerkva na svojem ozemlju. Za to ali ono podružnico bi res mogli reči, da je odyec, če bi jim presojali samo po dušnopastirskih koristih. Za posamezne od njih pa ljudje gmotno tako skribe, da bi jih bilo res škoda opustiti. Če pa vpoštevamo navodila liturgične konstitucije II. vatikanskega cerkvenega zbora, bomo še bolj znali vrednotiti skrit zaklad v podružnic. Ko so odpadli nekateri pomembnejši, dnevi je tudi pri ver naprej. Nikakor ni potrdila status quo v cerkvenem življenju. V njej se skriva velika dinamika in prav to je za nas oprim, da iščemo novih možnosti duhovnega oskrbovanja vernikov.

Po naših podružnicah se je v času, ko ni manjkalo duhovnikov, precej maševalo. Verniki so radi prihajali k maši na podružnico in to ne samo v prošnjih procesijah ali za godove svetnikov, ki so jih pri podružnicah posebej obhajali in za patrocinij teh cer-